#Bezpieczeństwo

Ftalany w zabawkach

Raport Inspekcji Handlowej

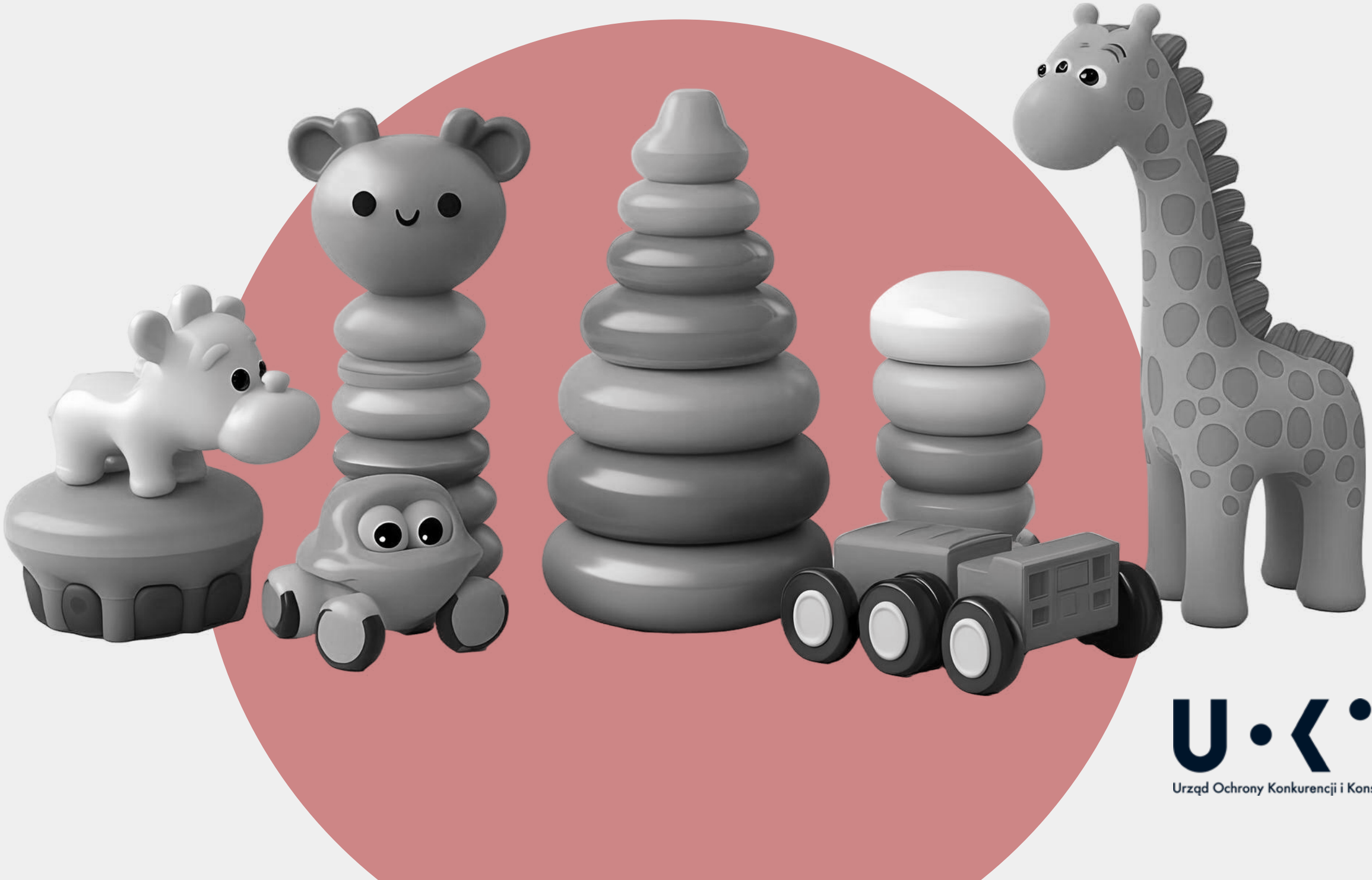

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Kto, co i kiedy?

16 wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej od stycznia do października 2025 r. przeprowadziło kontrolę **220 modeli zabawek** pod kątem wymagań formalnych – oznakowania, dokumentacji – oraz właściwości chemicznych – obecności ftalanów w niedozwolonym stężeniu.

Zbadaliśmy m.in. **lalki, piszczki, skakanki, piłki, zabawki do kąpieli**.

Kto, co i kiedy?

Skontrolowaliśmy sprzedawców hurtowych oraz sklepy detaliczne i wielkopowierzchniowe.

Zabawki pochodziły z Chin – 198 modeli, Polski i Niemiec – po 6 modeli, Indonezji i Wietnamu – po 2 modele, oraz z państw europejskich: Holandii, Włoch, Francji, Danii, Irlandii, Wielkiej Brytanii – po 1 modelu.

Tło kontroli

Prezes UOKiK wraz z Inspekcją Handlową dba o to, by w ręce najmłodszych konsumentów – szczególnie wrażliwych i narażonych na zagrożenia – trafiały tylko **bezpieczne zabawki**, przede wszystkim takie, które nie zawierają niebezpiecznych substancji chemicznych.

Przedsiębiorców typujemy na podstawie monitoringu własnego, wyników wcześniejszych kontroli, sygnałów od konsumentów, organizacji branżowych, mediów oraz przedsiębiorców.

Ustawa z 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku; Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 20 października 2016 r. ws. wymagań dla zabawek (dalej: rozporządzenie MRiF)

Oznakowanie

Zweryfikowaliśmy, czy zabawki mają:

- ➔ prawidłową dokumentację techniczną (np. sprawozdanie z badań) oraz deklarację zgodności,
- ➔ dane identyfikacyjne producenta lub importera,
- ➔ oznakowanie identyfikujące zabawkę,
- ➔ prawidłowy znak CE,
- ➔ wymagane ostrzeżenia,
- ➔ poprawną instrukcję użytkowania w języku polskim.

Wyniki kontroli oznakowania

Na 220 modeli zabawek w 53 stwierdziliśmy nieprawidłowości. W niektórych przypadkach więcej niż jedną.

W **19** przypadkach brakowało wymaganych ostrzeżeń lub były one niezgodne z przewidywanym użytkowaniem zabawki.

Efekt: Konsument nie ma odpowiedniej informacji o ryzyku związanym z użytkowaniem zabawki i może nie być w stanie właściwie mu zapobiec.

Wyniki kontroli oznakowania

W **27** przypadkach deklaracja zgodności była nieprawidłowo sporządzona.

Efekt: Brak dowodu na to, że zabawka spełnia obowiązujące wymagania.

W **10** przypadkach na zabawkach brakowało danych producenta/importera.

Efekt: Utrudnienie działania organom kontroli oraz dochodzenia praw konsumentowi.

Wyniki kontroli oznakowania

W **3** przypadkach stwierdziliśmy nieprawidłowe oznakowanie CE lub jego brak.

Efekt: Brak dowodu na to, że zabawka spełnia obowiązujące wymagania.

W **1** przypadku brakowało instrukcji użytkowania.

Efekt: Konsument nie jest odpowiednio poinformowany o sposobie użytkowania zabawki, co może prowadzić do niewłaściwego jej użycia.

Badania laboratoryjne

Ftalany:

- ➔ służą do zmiękczania plastiku i nadają mu elastyczności,
- ➔ nie mają zapachu ani smaku – ocena ich stężenia jest możliwa tylko w wyspecjalizowanym laboratorium,
- ➔ w wysokim stężeniu są niebezpieczne dla zdrowia – mogą powodować zaburzenia płodności, grozić uszkodzeniem nerek lub wątroby, rozwojem astmy, a nawet nowotworów.

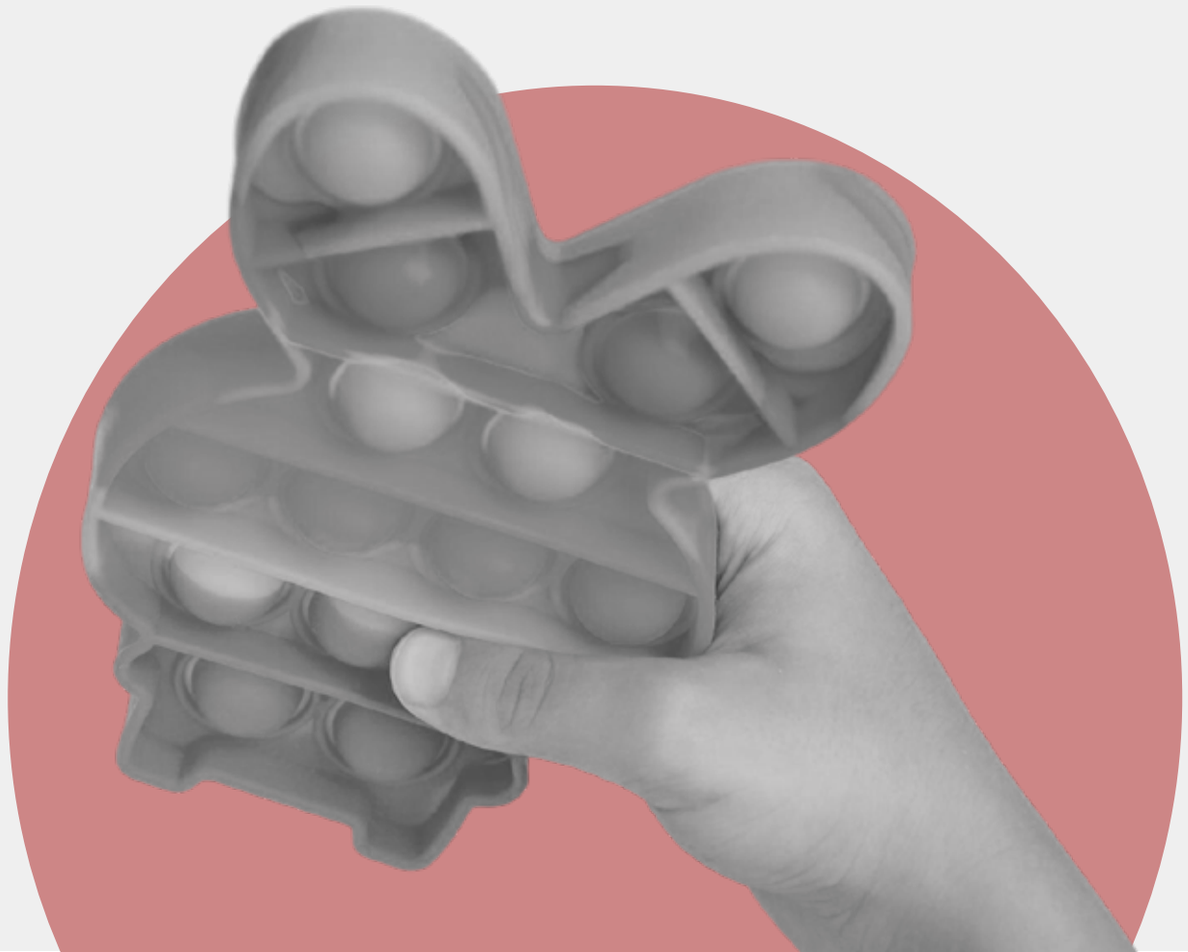

Badania laboratoryjne

Sprawdzaliśmy, czy nie zostało przekroczone dopuszczalne stężenie ftalanów.

Najczęściej wykrywane ftalany:

- DEHP – ftalan bis(2-etyloheksylu)
- DBP – ftalan dibutylu
- DIBP – ftalan diizobutylu

Załącznik XVII „Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, preparatów i wyrobów” do Rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 PE i Rady z 18 grudnia 2006 r. ws. rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WEi 2000/21/WE

Badania laboratoryjne

Zabawki zawierające ftalany **w stężeniu większym niż 0,1%** w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów **nie powinny znajdować się w obrocie**.

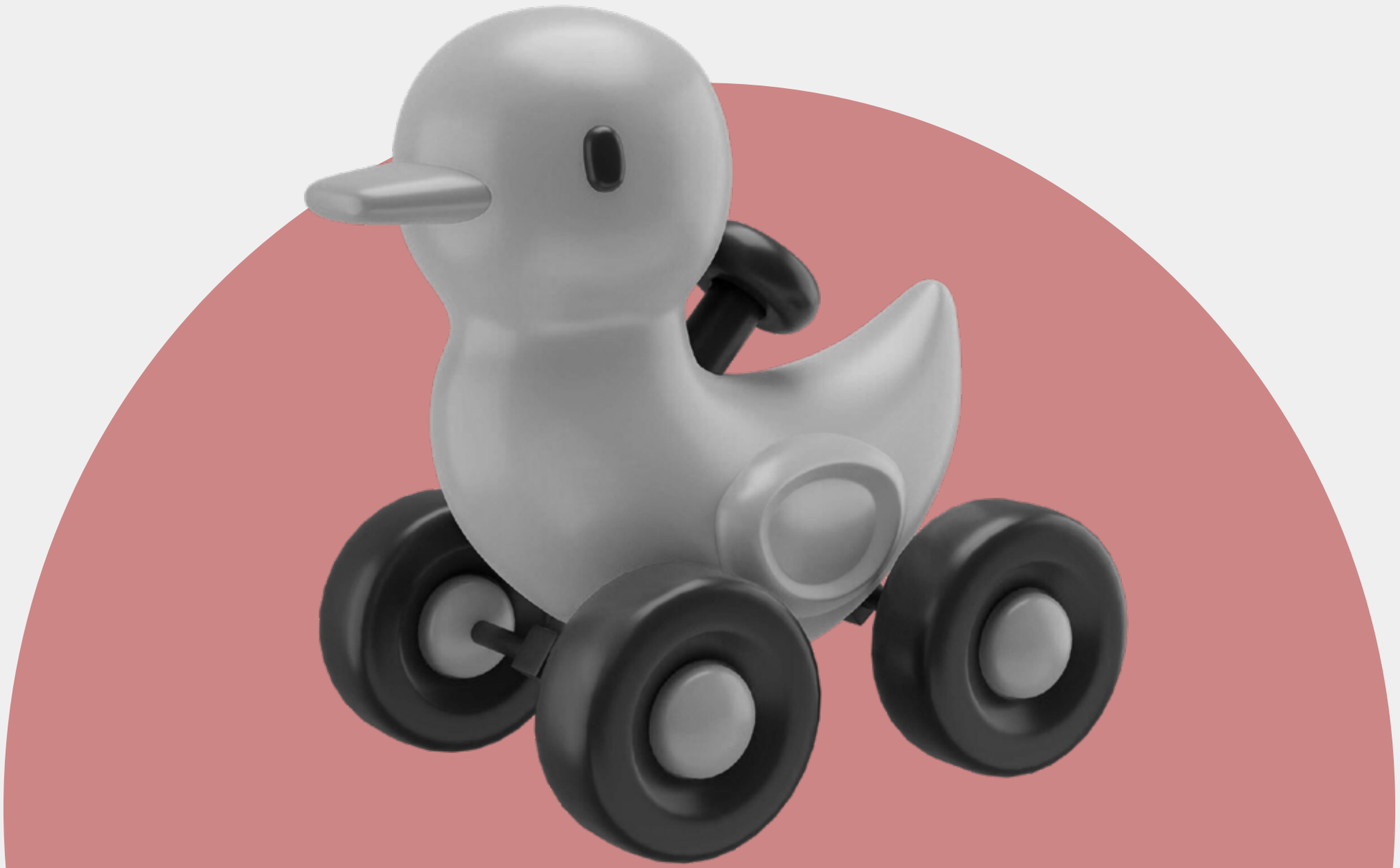

Wyniki badań laboratoryjnych

Na 220 modeli zabawek w 32 stwierdziliśmy przekroczenie stężenia ftalanów.

Największe przekroczenia wykryliśmy w trzech piłkach:

- wzór nr TC55814 – zawartość ftalanu dibutylu (DBP) w ilości 22,4 ± 3,4%,
- wzór nr TC57285 – zawartość ftalanu diizobutylu (DIBP) w ilości 22,6 ± 3,4%,
- A4697 – zawartość ftalanu dibutylu (DBP) 21,6 ± 3,3%.

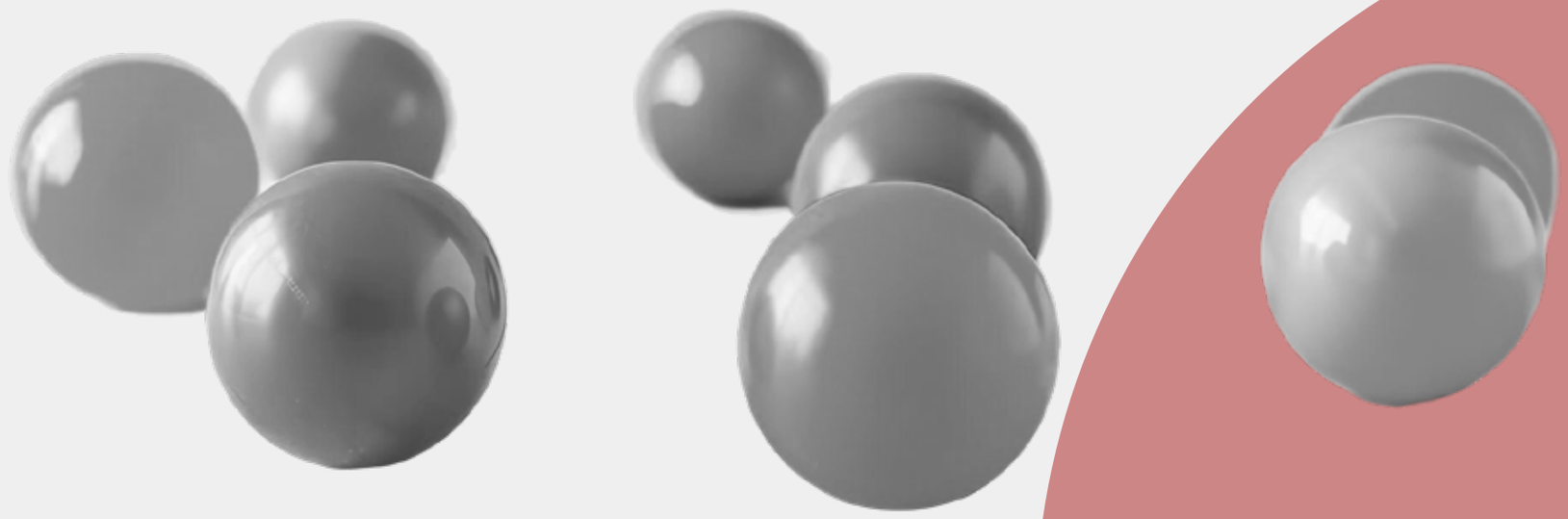

Efekty kontroli

Inspekcja Handlowa skierowała do Prezesa UOKiK **24 wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych, ich efektem może być nałożenie kar**.

W 1 przypadku postępowanie administracyjne zostało zakończone i umorzone w związku z wycofaniem zabawki z obrotu. W zakończonym postępowaniu nie nałożono kary z uwagi na wykonanie w terminie obowiązków nałożonych na podmiot odpowiedzialny za wprowadzenie zabawki do obrotu.

W 41 przypadkach, w których stwierdziliśmy wyłącznie niezgodności formalne, przedsiębiorcy mogli podjąć działania naprawcze. **Działania naprawcze zostały już zakończone w 30 przypadkach**.

Porady dla przedsiębiorców

Kupuj od sprawdzonych dostawców.

Weryfikuj, czy zabawka ma:

- ➔ prawidłowo sporządzoną deklarację zgodności,
- ➔ instrukcję w języku polskim,
- ➔ wymagane oznakowanie określone w normie PN-EN 71-1+A1:2018-08 oraz w rozporządzeniu MRiF,
- ➔ oznakowanie CE – patrz Rozporządzenie PE i Rady (WE) nr 765/2008,
- ➔ dane producenta i podaj swoje, jeśli jesteś importerem.

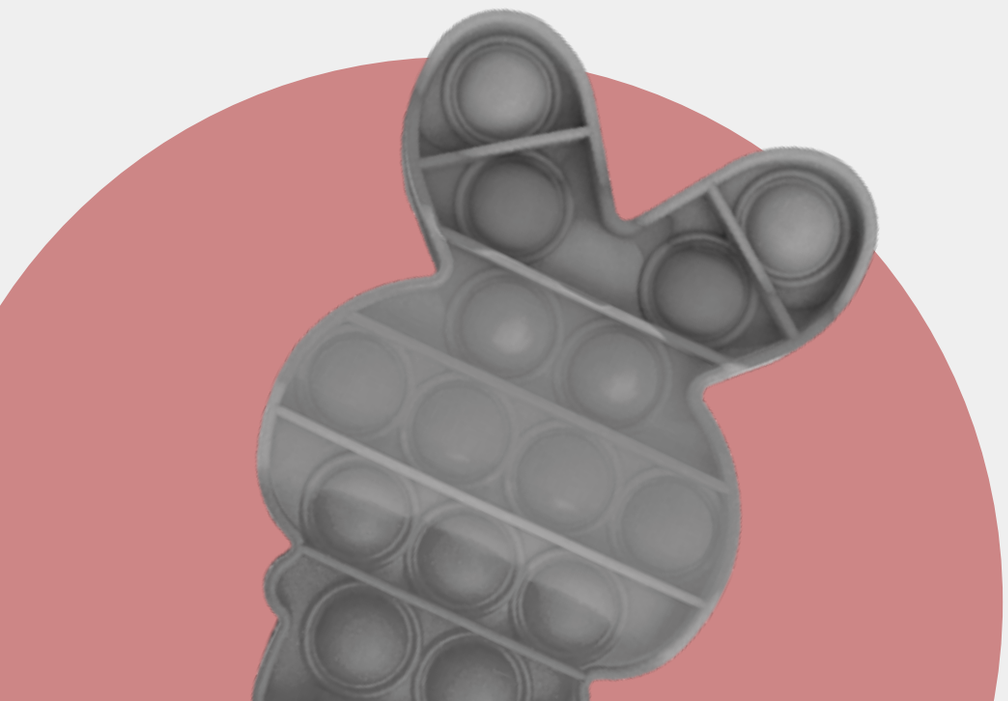

Porady dla przedsiębiorców

Sprawdź, jakie masz obowiązki jako producent, importer lub dystrybutor – ich niedopełnienie może wiązać się z karą administracyjną.

- ➔ Za wprowadzenie do obrotu przez producenta bądź importera zabawki niezgodnej z wymaganiami grozi **kara w wysokości do 100 tys. zł**.
- ➔ Za każdą niezgodność formalną, np. brak danych producenta/importera, grozi **kara do 10 tys. zł**.
- ➔ Brak oznakowania CE grozi **kara do 20 tys. zł**.

Niebezpieczna zabawka jest zgłaszana przez UOKiK do unijnego systemu **Safety Gate**, aby nie trafiła w ręce europejskich konsumentów.

Porady dla konsumentów

Nie kupuj nieoznakowanych zabawek!

- ➔ Upewnij się, że zabawka ma **znak CE** – to deklaracja producenta, że produkt spełnia odpowiednie wymagania unijne; możesz wtedy domniemywać, że będzie bezpieczny.
- ➔ Znak CE powinien być widoczny, czytelny i trwały.
- ➔ Zwróć uwagę na odległość między literami i długość środkowej kreski w E.

CE

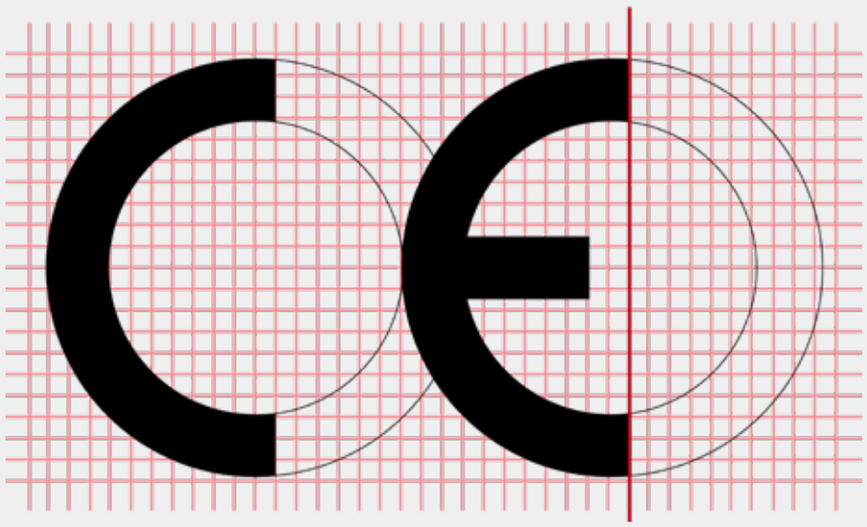

Porady dla konsumentów

- ➔ Czytaj **etykiety** oraz umieszczone na nich ostrzeżenia i informacje.
- ➔ Sprawdź, czy zabawka ma dane **podmiotu odpowiedzialnego** (producenta/importera), co ułatwi Ci dochodzenie swoich praw w razie potrzeby.
- ➔ Jeśli masz zakwestionowaną zabawkę, o której wspominamy w raporcie – **poinformuj o tym producenta lub importera (dystrybutora)** oraz **Inspekcję Handlową** z Twojego województwa.
- ➔ Sprawdź ogłoszenia publikowane na **stronie UOKiK** i postępuj zgodnie z zawartymi tam wskazówkami.

Na skróty

Kontrola zabawek – obecność ftalanów

73 na 220 modeli zabawek miało nieprawidłowości

Przekroczona zawartość ftalanów i niezgodności formalne ➔ 12 modeli

Przekroczona zawartość ftalanów ➔ 20 modeli

Niezgodności formalne ➔ 41 modeli

Zescreenuj i podaj dalej!

Listę skontrolowanych produktów znajdziesz w osobnym dokumencie na **uokik.gov.pl**